

PRAVILA ŠOLSKEGA REDA OŠ NOVE FUŽINE

Julij, 2023

PRAVILA ŠOLSKEGA REDA OŠ NOVE FUŽINE

V Pravilih šolskega reda so natančno opredeljene dolžnosti in odgovornosti učencev, načini zagotavljanja varnosti, pravila obnašanja in ravnanja, pohvale, priznanja in nagrade, postopek za ob kršenju pravil, vzgojni ukrepi za posamezne kršitve pravil, organiziranost učencev, opravičevanje odsotnosti in zagotavljanje zdravstvenega varstva.

(ZOsn-F, 60. člen)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vseбина)

V Pravilih šolskega reda so natančno opredeljene dolžnosti, pravice in odgovornosti učencev, pravila obnašanja in ravnanja, pohvale, priznanja in nagrade, vzgojni ukrepi za posamezne kršitve pravil, organiziranost učencev, opravičevanje odsotnosti, načini zagotavljanja varnosti in zagotavljanje zdravstvenega varstva.

(ZOsn-F, 60. člen)

2. člen

(opredelitev pojmov)

- Učenec je spolno nevtralen izraz za udeleženca ali udeleženko v učnem procesu, ki obiskuje pouk v Osnovni šoli Nove Fužine in ni delavec šole.
- Mlajši učenec je učenec, ki še ni dopolnil 11 let.
- Starejši učenec je učenec, ki je že dopolnil 11 let.
- Učenec s posebnimi potrebami je učenec z odločbo pristojne institucije, s katero so ugotovljene in opredeljene posebne potrebe tega učenca.
- Kršitev je vsako ravnanje ali dejanje učenca, ki je v nasprotju z veljavno zakonodajo, s temi pravili ali z ostalimi akti šole. Kršitve razčlenjujemo s temi pravili na lažje, težje in najtežje.
- Postopek je proces, ki se začne z opredelitvijo kršitve in konča z vzgojnim ukrepom, ki je v skladu s temi pravili.
- Vzgojni ukrep je končni rezultat postopka, ki na zakonit in predvidljiv način določa odziv šole na ugotovljeno kršitev.

3. člen

(dolžnosti učenca)

Dolžnosti učenca so, da:

- spoštuje pravila hišnega in šolskega reda;
- spoštuje pravice drugih učencev in delavcev šole ter ima spoštljiv in strpen odnos do individualnosti, človeškega dostojanstva, etnične pripadnosti, veroizpovedi, rase in spola drugih učencev in delavcev šole;

- v šoli in izven šole skrbi za lastno zdravje in varnost ter ne ogroža zdravja in varnosti drugih učencev in delavcev šole;
- varuje in odgovorno ravna s premoženjem šole ter lastnino učencev in delavcev šole ter le-te namerno ne poškoduje oz. sporoči v tajništvo šole morebitno poškodbo šolske lastnine;
- učencev in delavcev šole ne ovira in ne moti pri delu;
- redno in točno obiskuje pouk in druge vzgojno-izobraževalne dejavnosti;
- sodeluje pri urejanju šole in šolske okolice ter ima spoštljiv odnos do narave;
- izpolnjuje svoje učne in druge šolske obveznosti, učenec je dolžan izpolnjevati domače naloge in prinašati v šolo vse potrebščine;
- od prvega razreda naprej učenec učitelje, strokovne delavce in druge zaposlene na šoli vika. Kadar se kdo pogovarja, se počaka in ne sega sogovorniku v besedo in govori s primerno glasovno jakostjo;
- učenec prihaja v šolo urejen, redno vzdržuje osebno higieno;
- izpolni osnovnošolsko obveznost (9 let šolanja).

Učenec je odgovoren za dosledno izpolnjevanje svojih dolžnosti in kršitve zakonskih in šolskih predpisov, vključno s temi pravili. Učenec mladoletnik z dopolnjenim 14 letom odgovarja po določilih kazenskega in prekrškovnega prava. Učenec je odškodninsko odgovoren po splošnih pravilih civilnega prava (obligacijskega zakonika).

4. člen

(pravice in odgovornosti učencev)

Pravice učenca v osnovni šoli so:

- da obiskuje pouk in druge vzgojno-izobraževalne dejavnosti;
- da pridobiva znanje, spretnosti in navade za vseživljenjsko učenje;
- da mu je v šoli zagotovljeno varno in spodbudno okolje;
- da šola organizira življenje in delo s spoštovanjem univerzalnih civilizacijskih vrednot in posebnosti različnih kultur;
- da mu šola zagotavlja enakopravno obravnavanje ne glede na spol, raso in etnično pripadnost, veroizpoved, socialni status družine in druge okoliščine;
- da šola zagotovi varovanje njegovih osebnih podatkov v skladu z zakonom in drugimi predpisi;
- da učitelji in drugi delavci šole spoštujejo njegovo osebnost in individualnost ter njegovo človeško dostojanstvo in pravico do zasebnosti;
- da mu je omogočeno tudi izven pouka pridobiti dodatno razlago in nasvet;
- da se pri pouku upošteva njegova radovednost ter razvojne značilnosti, predznanje in individualne posebnosti;
- da pri pouku dobi kakovostne informacije, ki sledijo sodobnemu razvoju znanosti in strok;
- da dobi o svojem delu sprotno, pravično in utemeljeno povratno informacijo;
- da dobi pri svojem delu pomoč in podporo, če ju potrebuje;

- da se lahko odgovorno, spoštljivo in utemeljeno izrazi o vprašanjih iz življenja in dela šole;
- da se vključuje v delo oddelčne skupnosti učencev, skupnosti učencev šole in šolskega parlamenta;
- da sodeluje pri ustnem ocenjevanju;
- da sodeluje pri dogovorjenih skupnih aktivnostih;
- da mu šola, v primeru spora z drugim učencem ali učiteljem, omogoči svetovanje;
- da mu šola, v primeru povzročene škode, nudi restitucijo.

5. člen

(pravila obnašanja in ravnanja učencev)

Pravila obnašanja in vedenja so opredeljena v Hišnem redu šole.

1. Obnašanje med poukom

- Med poukom sedijo na svojem prostoru, pripravijo potrebne pripomočke, poslušajo razlago in aktivno sodelujejo pri različnih učnih oblikah, upoštevajo navodila in opozorila učiteljev ter po končanem delu pospravijo za seboj in mirno odidejo iz razreda. Iz učilnice odidejo, ko jim učitelj to dovoli.
- Učenec, ki zamudi pouk, takoj odide v učilnico in se opraviči učitelju, dela pa ne moti.
- Med urami pouka se kulturno vedejo, ne žvečijo in ne jedo in ne pijejo.
- Učenci upoštevajo navodila učiteljev o pravilih v posamezni učilnici oz. o načinih ravnanja s posameznimi predmeti.

2. Oblačila in obutev

- **Učenci si v garderobah sezujejo čevlje in se preobujejo v copate. Nošenje copat je obvezno.** Obutev in vrhnja oblačila in pokrivala puščajo v garderobnih omaricah. Učenci skrbijo za urejenost garderobe.
- V šolskih prostorih učenci nimajo glav pokritih s kapucami.
- Pri pouku športa so učenci oblečeni v športna oblačila in obuti v športne copate.
- Na športnih dnevih, ekskurzijah in drugih oblikah šolskih dejavnosti izven prostorov šole morajo biti učenci oblečeni in obuti v skladu z navodili učiteljev.

3. Mobilne naprave oz. vse informacijsko komunikativne tehnologije (IKT)

- V šolskem prostoru, na dnevih dejavnosti in drugih organiziranih dejavnostih učenci brez dovoljenja učitelja ne smejo uporabljati mobilnih naprav in IKT, morajo biti izključeni in pospravljeni v torbi. Za izgubljene oz. odtujene naprave šola ne odgovarja.
- Če učenec ne upošteva pravil uporabe mobilnih naprav oz. IKT, je učenec dolžan izročiti izključeno napravo učitelju, ki jo shrani v tajništvo šole. Učitelj starše obvesti o odvzemu, starši prevzamejo napravo v tajništvo šole po predhodnem dogovoru. V primeru, da učenec naprave ne želi izročiti, se o tem obvesti starše in vodstvo šole.
- Glasovno ali slikovno snemanje z mobilnimi napravami je strogo prepovedano.

4. Gibanje po šoli

UČENCI:

- Prihajajo v šolo 10 minut pred pričetkom pouka.
- Učenci, ki pridejo v šolo pred 8:10 in niso vključeni v jutranje varstvo, počakajo na šolskem dvorišču. Zadrževanje in gibanje hodnikov pred začetkom pouka ni dovoljeno.
- V telovadnico vstopajo le ob prisotnosti učitelja. Nanj počakajo v garderobah.
- V dopoldanskem času ne zapuščajo šole, razen za potrebe pouka, pod vodstvom učitelja ali strokovnih delavcev oziroma po njihovem naročilu.

STARŠI:

- Upoštevacjo črto zaupanja.
- Ne vstopajo v jedilnico, svojega otroka počakajo na hodniku.
- Starši, ki pridejo po otroka v času podaljšanega bivanja, so dolžni priti do učitelja in ga obvestiti o otrokovem odhodu domov.
- Po prevzemu otroka v času podaljšanega bivanja se starši skupaj z otrokom ne zadržujejo v šolskih prostorih ali na dvorišču.

5. Prehrana

- Kosilo uživajo vsi učenci v jedilnici; malico imajo učenci 1. razreda v učilnici, učenci od 2. do 9. razreda v jedilnici. Upoštevati morajo kulturo prehranjevanja. Vsak učenec po jedi pospravi za seboj. Mize po malici pobrišeta dežurna učenca.
- Hrane ni dovoljeno odnašati iz jedilnice.
- V primeru, da se otrok v jedilnici kljub opozorilu neprimerno vede, kosilo ali malico poje v drugem prostoru. Učenci, ki niso naročeni na kosilo, se v času kosila ne zadržujejo v jedilnici. Učenci pridejo v jedilnico v copatih in brez torb.
- Po kosilu za seboj pospravijo hrano in pladnje ter poravnajo stole.
- Učenci se po kosilu ne zadržujejo v jedilnici in ne povzročajo nepotrebnega hrupa.

6. Skrb za lastnino in urejenost šole

- Za svoje stvari skrbijo in odgovarjajo učenci sami.
- V šolskih in drugih prostorih, kjer se odvijajo šolske in obšolske dejavnosti, vsi učenci spoštujejo šolsko in tujo lastnino.
- Če učenci opazijo poškodbe na šolski opremi ali drugih pripomočkih, o tem obvestijo učitelje.
- Učenci ne smejo namenoma povzročiti škode na šolskem inventarju.

7. Skrb za čistočo

- V šolskih prostorih in v sanitarijah učenci skrbijo za čistočo, varčnost s papirjem in vodo in se v njih ne zadržujejo po nepotrebnem.

8. Prepovedi in omejitve

- Prepovedano je vsakršno verbalno in fizično nasilje:
 - klicanje z grdimi, neustreznimi imeni, govorjenje grdih besed, žaljivk, ... ,
 - zaničevanje, norčevanje iz zunanje podobe, nacionalne ali verske pripadnosti,...
 - fizično nasilje: prerivanje, brcanje, pretepanje, neprimerno dotikanje,...
 - grožnje, izsiljevanje, izzivanje, širjenje neresničnih, škodljivih govoric,
 - grozilni telefonski klici, grozilna sporočila preko elektronskih sredstev,
 - prisila početi nekaj proti svoji volji,
- V poslopju šole in na šolskih površinah ter dejavnostih izven šole ni dovoljeno kajenje, posedovanje ali uživanje alkohola, droge in drugih psihoaktivnih sredstev ter poživil.
- V poslopju šole in na šolskih površinah ter dejavnostih izven šole ni dovoljeno nošenje nevarnih predmetov (nož, vžigalnik, ostri predmeti, pirotehnična sredstva, orožje ...)
- V šoli in na dnevnih dejavnostih je prepovedana uporaba mobilnih in drugih pametnih naprav, razen, če da učitelj drugačna navodila.
- Učencem je prepovedano ponarejanje podpisov in uradnih dokumentov.

9. Prevzemanje učencev iz šole od 1. do 5. razreda

- Starši so dolžni v pisni obliki sporočiti šoli seznam vseh oseb, ki lahko prevzamejo učenca in ga odpeljejo iz šole. Šolo so dolžni seznaniti tudi z omejitvami, kot je prepoved približevanja učencu. Kadar učitelj dvomi, da je oseba, ki želi otroka prevzeti, do tega res upravičena, pri starših preveri upravičenost osebe do prevzema otroka. Šola ne sme izročiti učenca osebi, ki kaže vidne znake opitosti ali vpliva nedovoljenih snovi. Šola pokliče drugega od staršev (če ta ne obstaja, pokliče zakonitega zastopnika otroka), ki mora organizirati varno spremstvo učenca.

Pravila lepega vedenja, spoštljivega odnosa do ljudi in stvari veljajo za šolsko poslopje, druge šolske površine in vse druge kraje, kjer poteka vzgojno-izobraževalno delo.

II. UVELJAVLJANJE PRAVIC IN IZPOLNJEVANJE DOLŽNOSTI UČENCA

1. Organiziranost učencev v osnovni šoli

6. člen

(oddelčna skupnost)

V osnovni šoli se učenci organizirajo v oddelčne skupnosti. Oddelčna skupnost je temeljna oblika organiziranosti učencev enega oddelka. Učenci oddelčne skupnosti volijo dva predstavnika oddelka v skupnost učencev šole. Volitve so tajne.

7. člen

(naloge oddelčne skupnosti)

Učenci pri urah oddelčne skupnosti skupaj z razrednikom obravnavajo posamezna vprašanja iz življenja in dela svoje skupnosti in šole ter oblikujejo predloge in pobude za boljše delo in razreševanje problemov, in sicer:

- obravnavajo učni uspeh v oddelku in organizirajo medsebojno pomoč pri učenju,
- organizirajo pomoč sošolcem v različnih težavah,
- obravnavajo kršitve in predlagajo načine ukrepanja ter preventivnega delovanja,
- dajejo pobude in predloge v zvezi s poukom, programom dnevvov dejavnosti, ekskurzij, šolskih prireditvev in interesnih dejavnosti,
- sodelujejo pri ustnem ocenjevanju,
- oblikujejo predloge za pohvale, priznanja in nagrade učencem v oddelčni skupnosti,
- organizirajo različne oblike dežurstva v skladu s sprejetim hišnim redom,
- organizirajo različne akcije in prireditve,
- opravljajo druge naloge, za katere se dogovorijo.

8. člen

(skupnost učencev šole)

Za uveljavljanje svojih pravic in interesov se oddelčne skupnosti preko svojih predstavnikov povezujejo v skupnost učencev šole. Skupnost učencev šole sprejme letni program dela.

Skupnost učencev šole opravlja naslednje naloge:

- spremlja uresničevanje pravic in dolžnosti učencev ter opozarja ravnatelja in svet šole na morebitne kršitve pravic učencev,
- organizira šolske prireditve, sodeluje pri izdajanju šolskega časopisa in informira učence o svoji dejavnosti,
- načrtuje in organizira skupne akcije (zbiralne akcije, solidarnostne akcije ipd.),
- predlaga izboljšave bivalnega okolja in sodeluje pri uresničitvi idej,
- oblikuje predloge za pohvale, nagrade in priznanja učencem,
- opravlja druge naloge, za katere se dogovorijo učenci.

Skupnost učencev šole ima mentorja, ki ga imenuje ravnatelj izmed strokovnih delavcev šole.

Mentorja lahko predlagajo predstavniki oddelčnih skupnosti.

Pred imenovanjem mentorja si mora ravnatelj pridobiti mnenje skupnosti učencev šole.

9. člen

(šolski parlament)

Šolski parlament je izvršilni organ skupnosti učencev šole. Sestavljajo ga učenci, ki jih izvoli skupnost učencev šole. Število predstavnikov se določi glede na število oddelkov v šoli, ne more pa biti manjše od 9.

Šolski parlament se skliče najmanj dvakrat letno. Sklicatelj šolskega parlamenta je mentor skupnosti učencev šole, lahko pa tudi ravnatelj. Pobudo za sklic šolskega parlamenta lahko da tudi predstavnik oddelčne skupnosti. Če dajo pobudo predstavniki vsaj treh oddelčnih skupnosti, je ravnatelj oziroma mentor dolžan sklicati šolski parlament.

10. člen

(predlogi, mnenja in pobude učencev)

Učiteljski zbor, svet staršev in svet šole vsaj enkrat letno obravnavajo predloge, mnenja in pobude učencev, ki so jih le-ti oblikovali v skupnosti učencev šole ali šolskem parlamentu.

2. Obiskovanje pouka in opravičevanje odsotnosti

11. člen

(obiskovanje pouka)

Učenec mora prisostvovati pouku in dejavnostim obveznega programa.

12. člen

(opravičevanje odsotnosti)

Starši morajo najkasneje v petih dneh po izostanku učenca razredniku sporočiti vzrok izostanka. Starši opravičilo posredujejo pisno ali elektronsko.

Če učenec izostane več kot pet dni, starši pa razredniku niso sporočili vzroka izostanka, razrednik o izostanku učenca obvesti starše in jih pozove, da sporočijo vzrok izostanka.

Če razrednik v petih delovnih dneh ne prejme opravičila, šteje izostanke za neopravičene.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka razrednik upošteva opravičilo, ki ga učenec ali starši iz opravičenih razlogov predložijo po izteku roka.

V primeru suma neopravičene odsotnosti se obvesti pristojni Center za socialno delo.

Če otrok zapusti šolo med poukom, morajo starši predhodno obvestiti razrednika ali šolo.

V primeru slabega počutja učenca učitelj/razrednik/svetovalna služba/tajništvo telefonsko obvesti starše in v dogovoru z njimi dovoli učencu odhod domov.

Učenec ne sme pred končanim poukom zapustiti šole brez dovoljenja učitelja, oz. razrednika.

Razrednik sproti pregleduje izostanke učencev in ustrezno ukrepa.

Če mora učenec zapustiti šolo v času pouka, starši predhodno pisno najavijo odsotnost, v nasprotnem primeru šola ne dovoli odhoda.

13. člen

(napovedana odsotnost)

Učenec lahko izostane, ne da bi starši sporočili vzrok izostanka, če njegov izostanek pisno razredniku vnaprej napovejo. Ta izostanek lahko strnjeno ali v več delih traja največ pet dni v letu.

Ravnatelj lahko na podlagi obrazložene vloge staršev iz opravičljivih razlogov dovoli učencu daljši izostanek od pouka.

14. člen

(vodenje odsotnosti)

Vse izostanke učencev pri pouku in dejavnostih iz obveznega programa vodi razrednik v dnevniku dela za posamezni oddelek.

Sprotne izostanke vpisuje učitelj, ki vodi posamezno uro, najavljene odsotnosti pa vpisuje v dnevnik dela razrednik.

O odsotnosti zaradi sodelovanja pri športnih, kulturnih in drugih tekmovanjih in srečanjih, na katerih učenci sodelujejo v imenu šole, razrednik obvesti starše. Navedene odsotnosti so opravičene.

Učitelj ali drug delavec, ki pripravlja tekmovanje ali srečanje učencev, o udeležbi in odsotnosti učencev pravočasno obvesti razrednika pred tem, ko učenci odidejo na srečanje ali tekmovanje.

15. člen

(neopravičeni izostanki)

Za neopravičen izostanek se šteje neopravičena odsotnost učenca pri pouku in dejavnostih obveznega programa.

Neopravičeni izostanki so občasni, če učenec izostaja le pri urah pouka posameznih predmetov, ali strnjeni, če izostanek traja več ur ali šolskih dni zaporedoma.

Izostanke učenca pri razširjenem programu se evidentira. Razrednik o izostankih obvesti starše.

16. člen

(izjema)

Ne glede na določbe tega pravilnika se lahko v izjemnih primerih in po proučitvi vseh okoliščin ravnatelj v sodelovanju z razrednikom in svetovalno službo odloči, da se izostanek učenca ne bo obravnaval kot neopravičeni izostanek, če oceni, da je vzrok izostanka take narave, da učenec potrebuje pomoč oziroma svetovanje.

4. Varnost učencev

17. člen

(naloge šole)

Šola mora poskrbeti za varnost učencev. S tem namenom izvajamo naslednje aktivnosti:

- zagotavljamo varnost v šolskem prostoru (v poslopju šole in njeni okolici) v skladu z veljavnimi normativi in standardi,
- varujemo in nadziramo vstopanje ob prihodu v šolo,
- zagotavljamo jutranje varstvo,
- strokovni delavci dežuramo med odmori,
- prepovedujemo zapuščanje šolskega prostora v času pouka (odhajanje v trgovino ...),
- učenci v podaljšanem bivanju odidejo domov v spremstvu staršev oziroma skrbnikov (sami le s pisnim privoljenjem staršev),
- občasno organiziramo vzgojno-izobraževalno delo v drugih oblikah organiziranega dela z učenci (lahko tudi individualno), in sicer z namenom, da se učencem zagotovi varnost ali nemoten pouk,

- izvajamo različne dejavnosti z namenom, da varujemo učence pred nadlegovanjem, trpinčenjem, zatiranjem, namernim poniževanjem, diskriminacijo in nagovarjanjem k neetičnim dejanjem,
- če učitelj opazi, da otrok doživlja kakršnokoli nasilje s strani vrstnikov ali odraslih oseb, je to dolžan sporočiti šolski svetovalni službi ali vodstvu šole.

18. člen

(posebej oblikovane skupine učencev)

Šola lahko občasno organizira vzgojno izobraževalno delo v posebej oblikovanih skupinah učencev z namenom, da se učencem zagotovi varnost oziroma nemoten pouk.

19. člen

(dolžnosti šole)

V šoli je ničelna toleranca do nasilja. Šola mora varovati vse udeležence vzgojno izobraževalnega procesa pred nadlegovanjem, trpinčenjem, poniževanjem, zatiranjem, diskriminacijo, nadlegovanjem k dejanjem, ki so v nasprotju z zakonom in splošno sprejetimi civilizacijskimi normami in vrednotami.

5. Zagotavljanje zdravstvenega varstva

20. člen

(zdravstveno varstvo)

Učenci imajo pravico do zdravstvenega varstva v skladu s posebnimi predpisi.

Osnovna šola mora sodelovati z zdravstvenimi zavodi pri izvajanju zdravstvenega varstva učencev, zlasti pri izvedbi obveznih zdravniških pregledov za otroke, vpisane v prvi razred, rednih sistematičnih zdravstvenih pregledov v času šolanja in cepljenj.

Če učenec odkloni sodelovanje pri predpisanem zdravstvenem pregledu ali cepljenju, razrednik o tem obvesti starše učenca.

21. člen

(obveščanje staršev)

Za vse posebne zdravstvene preglede, ki jih namerava zdravstvena služba organizirati v šoli in niso v predpisanem programu, razrednik posebej obvesti starše in pridobi njihova pisna soglasja.

22. člen

(preventivna dejavnost šole)

Šola mora delovati preventivno in osveščati učence o škodljivosti in posledicah kajenja, pitja alkoholnih pijač, uživanja drog, spolnega nadlegovanja ter nasilja. Šola osvešča učence o njihovih pravicah in dolžnostih ter o načinih iskanja ustrezne pomoči v primerih spolnega nadlegovanja in zlorabe ter nasilja v družini. V te namene organizira različne aktivnosti pri pouku in drugih dejavnostih šole.

III. KRŠITVE TER IZREKANJE VZGOJNIH UKREPOV

23. člen

(kršitve)

Za kršitev se šteje vsako ravnanje ali dejanje učenca, ki je v nasprotju s pravili šolskega reda, ostalimi akti šole ali veljavno zakonodajo. Kršitve delimo na lažje, težje in najtežje. Pri razvrščanju kršitev si pomagamo s **Prilogo 3** Vzgojnega načrta.

24. člen

(kršitve)

V primeru ugotovljenih kršitev 23. člena teh pravil lahko šola sproži ustrezne postopke in ustrezno ukrepa proti kršitelju. Pri tem mora dosledno upoštevati naslednja načela:

- Učencu se ne sme izreči ukrepa, s katerim bi bile kršene njegove zakonite pravice.
- Spore je potrebno najprej reševati na miren način.
- Načelo postopnosti: proti kršitelju, pri katerem je bila prvič ugotovljena kršitev, mora šola uvesti postopek, ki vodi do najmilejšega predvidenega ukrepa. V primeru nadaljnjih kršitev se ukrepi stopnjujejo.
- Kršitev mora biti ugotovljena brez kakršnega koli dvoma. V nasprotnem primeru šola proti kršitelju ne sme ukrepati.
- Načelo sorazmernosti: izrečeni ukrep mora biti sorazmeren s težo kršitve.
- Načelo individualizacije: pri izbiri postopka in izreku vzgojnega ukrepa je potrebno upoštevati vse subjektivne in objektivne okoliščine primera.
- Načelo kontradiktornosti: kršitelju je potrebno omogočiti izjavo o kršitvenem dejanju ali dogodku in o izjavah nasprotne strani.
- Proti kršitelju se v isti zadevi lahko ukrepa samo enkrat.
- Privilegij zoper samoobtožbo: šola od kršitelja ne sme pridobiti priznanja krivde ali kakršnihkoli izjav o kršitvi na nezakonit način.
- Kršitelj, ki povzroči škodo namerno, jo mora poravnati po ocenitvi škode.

Pri izbiri postopkov in vzgojnih ukrepov si pomagamo s **Prilogo 3** Vzgojnega načrta. Pri tem je potrebno upoštevati, da je za **učence s posebnimi potrebami možna vključitev posvetovalnega telesa, ki presodi o ustreznosti postopka za izrek vzgojnega ukrepa in izbiri vzgojnega ukrepa**. Kadar je posvetovalno telo v dvomu o ustreznosti postopka ali vzgojnega ukrepa, mora pridobiti mnenje ustreznega strokovnjaka.

Šola je dolžna prijaviti vsako nasilno dejanje mladostnika (nad 14 let) policiji, ki ugotavlja njegovo kazensko odgovornost.

25. člen

(vzgojni opomini)

Učencu se lahko izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.

Vzgojni opomin šola lahko izreče za kršitve, ki so storjene v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter drugih dejavnosti, ki so opredeljene v letnem delovnem načrtu, hišnem redu, pravilih šolskega reda in drugih aktih šole.

Učencu lahko šola izreče vzgojni opomin v posameznem šolskem letu največ trikrat. O izrečenem opominu šola starše seznani z obvestilom o vzgojnem opominu.

Šola za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, pripravi individualizirani vzgojni načrt, v katerem opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke in vzgojne ukrepe, ki jih bo izvajala.

Obrazložen pisni predlog za izrek vzgojnega opomina poda strokovni delavec šole razredniku.

Razrednik preveri, ali je učenec kršil dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi in akti šole, ter katere vzgojne dejavnosti in vzgojne ukrepe je za učenca šola predhodno že izvedla. Nato razrednik opravi razgovor z učencem in njegovimi starši oziroma strokovnim delavcem šole, ki zastopa interese učenca, če se starši ne udeležijo pogovora. Po razgovoru razrednik pripravi pisni obrazložen predlog za izrek vzgojnega opomina in ga posreduje učiteljskemu zboru. Če razrednik oceni, da ni razlogov za izrek vzgojnega opomina, o tem seznani učiteljski zbor.

O poteku postopka izrekanja vzgojnega opomina šola vodi zabeležke.

Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor.

Priloga 1

NAČRT POMOČI OTROKOM V STISKI

Ljubljana, 28. 05. 2020

1. PREPOZNAVANJE IN RAZUMEVANJE STISKE OTROKA

Najpogostejši znaki oziroma pokazatelji stiske pri otrocih so **nenadne spremembe vedenja oziroma pojav vedenja, ki odstopa od običajnega otrokovega vedenja** in se kaže kot:

- Občutljivost, razdražljivost impulzivno in nenavadno reagiranje
- Odpor do prihajanja v šolo
- Le s težavo se loči do najbližjih
- Regresija: močenje postelje, otročji način govora, sesanje palca ali oblek itd.
- Neobičajna agresija
- Neobičajna trma
- Pogosta jokavost
- Neustavljiv jok
- Depresija: izguba zanimanja in energije
- Pretirana zadržanost
- Asocialno vedenje: Izogibanje stikom in komunikaciji
- Nenadno izražanje pomanjkljive samozavesti, samozaupanja

- Pretirana žalost
- Usmerjenost vase
- Nepojasneni izbruhi jeze, agresije
- Hude frustracije
- Nenadne težave s koncentracijo
- Nenehne bolečine v trebuhu, glavobol, zaspanost
- Iskanje pozornosti na način, ki je moteč za vso skupino
- Konfliktnost
- Izsiljevanje
- Neprestano kričanje

2. ODZIVI IN PRISTOPI NA STISKE OTROK

Zavedati se je treba, da vsaka sprememba še ne pomeni stiske pri otroku. Pomembo je, da otroka dobro poznamo in na podlagi izstopajočega in neobičajnega vedenja, o morebitni stiski ne sklepamo prehitro. Nekateri zgoraj omenjeni znaki so lahko povsem običajni in niso nujno odraz stiske. Zato moramo biti pozorni na vse zaznane spremembe, jih spremljati, beležiti in izvajati razne preventivne dejavnosti za oblikovanje podpornega okolja (da ga zaznavajo kot spodbudnega, neogrožujočega in prijetnega). Če pa presodimo, da gre pri otroku za **škodljive stiske - to so stiske, ki presegajo otrokove zmogljivosti in ogrožajo njegov razvoj ter otroku ne nudijo nobene pozitivne izkušnje**, pa je nujno takoj poiskati ustrezno pomoč (svetovalna služba, psiholog, osebni zdravnik, pedopsihiatr ali podobno).

Priporočeni odzivi na stiske otrok:

- Individualno spremljanje in natančno opazovanje
- Beleženje neobičajnih odzivov in reakcij
- Samorefleksija o otrokovem vedenju
- Pomiritev otroka in zagotavljanje varnosti in sprejetosti
- Nudenje pomoči in dodatne pozornosti
- Pogovor
- Empatično spodbujanje k ubeseditvi stiske
- Pomoč pri ubeseditvi njegovega vedenja in odzivov
- Sodelovanje med šolo in starši ter skupno iskanje rešitev
- Zbiranje informacij o možnih ogrožajočih dejavnikih

- Spodbujanje skupine otrok, za skupinsko, medvrstniško pomoč
- Vključevanje vrstnikov in medijev (lutka) pri soočenju otroka s stisko
- Okrepiti občutek vrednosti in pomembnosti

3. PREVENTIVNO DELOVANJE ZA ZMANJŠEVAJE STISK MED OTROKI:

Preventivno delovanje mora biti prvi vrsti usmerjeno v krepitev močnih točk otroka in perspektivo, ki izhaja iz njegovih zmožnosti. Pomemben element pri spodbujanju otrokove samozavesti predstavljajo pohvale, zahvale in spodbude, ki krepijo otrokov občutek varnosti. Med otroki je nujno potrebno spodbujanje sodelovalnih, empatičnih in sočutnih odnosov, ki prav tako spodbujajo občutek varnosti in sprejetosti.

Smernice preventivnega delovanja:

- Vzpostavitev zaupnih in sodelovalnih odnosov med šolo in starši
- Grajenje pozitivnih odnosov med učitelji, otroki in starši
- Sodelovanje s strokovni delavci na šoli
- Pogovori in ozaveščanje o stiskah otrok
- Zagotavljanje varnega, spodbudnega in sprejemajočega okolja
- Izražanje pozornosti in zanimanja za otroka
- Sodelovalni, zaupljiv odnos z otroki, ki temelji na varnosti in ljubezni
- Vsakodnevna komunikacija z otoki
- Učenje socialnih veščin in čustvenega opismenjevanja skozi različne socialne igre
- Učenje tehnik sproščanja
- Verbalno izražanje pohval
- Krepitev otrokovih močnih točk
- Spodbujanje empatičnih in sodelovalnih odnosov med vrstniki
- Spoštovanje in upoštevanje otrokovih individualnih potreb
- Učenje razreševanja konfliktov in težav (igre vlog, pogovori, konkretne situacije)
- Vživljanje v situacije preko zgodb
- Refleksije z otroki o njihovem počutju in aktivnostih
- Ureditev prostora, kotička za umiritev, sprostitev
- Intenzivna individualna obravnava (otroci z izrazitimi vedenjskimi in čustvenimi težavami)

- Strategije preprečevanja neželenega vedenja (prijetna klima, urejenost prostora, dnevne rutine, dosledna pravila in posledice za kršitev, spodbujanje pozitivnih socialnih spretnosti – s pohvalo krepimo želeno vedenje pri otroku)

4. NEKAJ PRIMEROV PREVENTIVNIH DEJAVNOSTI, KI JIH LAHKO UPORABIMO DOMA ALI V ŠOLI

1. SPODBUJANJE ČUSTVENE PISMENOSTI:

- **Povezovanje čustev na slike z izgovorjenim čustvom**

Vodja izreče čustvo in otroci ga prepoznajo na eni izmed kartic, ki se nahajajo pred njimi.

- **Pantomima**

Otroci s pantomimo pokažejo čustva, ki jih dobijo po učiteljevem navodilu. Ostali otroci ugibajo pokazano čustvo. Tako otroci usvajajo veščine neverbalnega prepoznavanja čustev.

- **Knjige o čustvih**

Skupaj z otroki oblikujemo mapo o različnih čustvih. Iz revij, interneta itd. izrežemo fotografije obrazov, ki izražajo različna čustva. O vsaki fotografiji se nato pogovorimo (Kaj se dogaja na fotografiji? Zakaj je npr. deček žalosten/vesel?) Tako otroci spoznajo vsa čustva. Otroci spoznajo, da tudi drugi občutijo podobno kot oni, da v svojih čustvih niso sami.

- **Čarovnica čustev**

Otroci se usedejo v krog. Eden izmed njih, se usede v sredino kroga in se spremeni v čarovnika/čarovnico čustev. Čarovnica čustev čara in odloča, katero čustvo naj otroci skušajo čim bolj nazorno pokazati. Čarovnica otroke dobo opazuje in za naslednika izbere otroka, ki je najbolj nazorno pokazal čustva.

- **Kje se skriva strah (kako obvladati strah)?**

Nekaj otrok pošljemo iz razreda. Tam se ogrnejo z rjuhami in tako postanejo duhovi. Med tem pripravimo prostor in duhce povabimo v sobo. Otroci pod rjuhami poskušajo oponašati duhove na strašljiv način z gibi telesa, plesom in glasovi. Otroci, ki opazujejo, predstavijo duhca, ki jim je bil najbolj všeč in utemeljijo zakaj.

- **Kaj me jezi?**

Otroci narišejo risbico o tem, kaj jih jezi. Risbico predstavijo pred skupino. Pogovorimo se o tem kako reagiramo ko smo jezni, kakšni so primerni ne primerni odzivi na jezo itd.

- **Slonček Dumbo in njegova čustva cilj (Učenci razvijajo sposobnost prepoznavanja občutkov in empatijo do drugih)**

PRIPOMOČKI: velik papir s sliko Slončka Dumba, lepilni trak, pisalo.

Učitelj na velik list natisne ali nariše podobo Slončka Dumba. Položi jo na tla, učenci pa se posedejo okoli slike. Učitelj jih spomni, kako se je počutil Slon Dumbo, ko so ga zbadali zaradi njegove nerodnosti in zelo velikih ušes. Nato spodbudi učence, da razmišljajo in si poskušajo predstavljati, kako se je Dumbo počutil. Učenci z besedami opisujejo njegovo počutje. Učitelj vsakič, ko kdo pove nov izraz (npr. žalosten, osamljen, prizadet, jezen, prestrašen ...), odtrga en kos papirja, na katerem je narisana slonček Dumbo (glave ne raztrga). Učitelj učence prosi, da pomislijo kako bi se Dumbu opravičili. Učenci naštevajo prijazne besede, s katerimi bi opisali Slončka Dumba (prijazen, čustven, razumevajoč, iznajdljiv, pameten, ...). Hkrati pa ob vsaki prijazni besedi prilepijo košček slončka nazaj. Prijazne besede iščejo vsaj tako dolgo, da niso prilepljeni vsi koščki. Ko so prilepljeni vsi koščki in je Dumbo cel, mu učitelj nariše nasmešek na obraz.

VPRAŠANJA ZA ZAKLJUČEK:

- Kako se počutite, če vam kdo reče kaj zlobnega?
- Kako se počutite, če vi koga prizadenete?
- Ali lahko po tem, ko se vam nekdo, ki vas je prej prizadel, opraviči, še vseeno čutimo neprijetna čustva?
- Kako bi se izognili temu, da bi eden drugega prizadeli?

2. SPODBUJANJE SOCIALNE KOMPETENTNOSTI

- **Radodarni stol (razvijanje veščine dajanja in prejemanja pohval)**

Otroci se posedejo v krog, vsak otrok pa se enkrat usede na radodarni stol, ki je v sredini kroga. Otrok se usede na stol in enemu vrstniku pove nekaj lepega (ga pohvali). Komplimenti morajo biti pozitivni (npr. všeč mi je, ker mi vedno pomagaš, ko kaj ne znam). Otrok lahko kompliment tudi zapiše in da ga tistemu, ki mu ga je poklonil, vnaprej pripravljeno kuverto.

- **Ujemi žogo (razvijanje komunikacijskih veščin)**

Otroci se posedejo v krog. Učitelj stoji v sredini in drži žogo. Vrže jo enemu učenci in tisti otrok mora povedati kaj se mu je lepega zgodilo v zadnjih dneh. Potem vrže žogo naslednjemu otroku, a še preden mu jo vrže mora povedati komu jo bo vrgel in zakaj (mu da eno pohvalo).

- **Gradimo (razvijanje in krepitev veščin sodelovanja, spoštovanja, upoštevanja različnosti ter prevzemanja odgovornosti)**

Otrokom damo na voljo različen material – kartonske škatle, gajbice, vezni material (lepilni trak, slamice, vrvice, palčke itd). Otroke se razdeli v tri skupine. Najprej jim damo minuto časa, da se dogovorijo, kaj bodo zgradili. Nato začnejo s skupno gradnjo. Pri tem pa morajo upoštevati sledeča navodila:

- Gradijo skupaj, ob pomoči samo ene roke (druga roka je ves čas za hrbtom).
 - Gradijo v popolni tišini (lahko se dogovarjajo s pantomimo ipd.).
 - Ničesar, ker so drugi zgradili, se ne sme podreti.
- **To smo mi (učenci gradijo klimo skupinske povezanosti, ki temelji na spoštovanju razlik in strpnosti).**

Učitelj vzame velik format papirja in ga razdeli na toliko delov, kot je učencev. Vsak mora v svoj del prispevati nekaj svojega (narisati, nalepiti, odtisniti...). Pogovor teče o pojmu MI.

- **Pajkova mreža (učenci spoznavajo sebe in druge; skozi igro pridobivajo občutek pripadnosti; razmišljajo o sebi in svojih lastnostih, željah)**

Učenci sedijo v krogu. Prvi (učitelj) prime za konec vrvice, pove kaj mu je všeč, česa ne mara, kaj ga jezi, kaj si želi... in vrže klobčič naslednjemu. Igra se tako nadaljuje, dokler niso vsi povezani.

- **Detektor laži (učenci kontrolirajo lastno vedenje, nebesedno sporazumevanje in govorico telesa)**

ČAS: približno dve minuti za vprašanja udeležencu in po dve minuti za oceno njihovega obnašanja.

Eden od učencev se usede na stol, drugi pa se usedejo v polkrogu nasproti njega. Skupina igralcu na stolu postavi tri do pet vprašanj o njegovem življenju. Igralec mora odgovarjati na vprašanja, na eno od teh pa se mora zlagati – zavestno povedati napačen odgovor. Skupina na

osnovi obnašanja poskuša ugotoviti, na katero vprašanje se je zlagal. Po vsakem udeležencu se pogovorimo, kako in zakaj smo ugotovili »lažnivca«. Potem se na stol usede naslednji igralec ... Primeri vprašanj: Koliko sester imaš? Kje si doma? Kdaj imaš rojstno dan? Ali imaš rad/a matematiko? Ali dobro smučaš? ...

OPOMBE: Učitelj naj bo pozoren na naslednje:

- Kako se obnaša spraševalec pri posameznih vprašanjih?
- Kako se obnašajo posamezni igralci med spraševanjem?
- Se kdo med odgovarjanjem zmede ali je zelo spreten?
- Kaj skupina sprašuje? - Se nekatere sprašuje prijateljsko, druge bolj napadalno?
- Kako je iz laži razvidna resnica?

VPRAŠANJA ZA ZAKLJUČEK:

- Kako vam je bila igra všeč?
- Kako ste se počutili med igro?
- Kaj vam je bilo še posebej zanimivo?

- **Sedež na moji desni je prazen (učenci se sproščeno vključujejo v igro in navezujejo stik v skupini).**

Učenec, ki sedi v klopi sam, naj prične z igro: »Na moji desni je prazen stol, rad bi, da na njem sedi ... » Igra naj traja tako dolgo, da se učenci med sabo nekoliko pomešajo. Preostanek ure naj sedijo po »novem« sedežnem redu. OPOMBA: Učitelj naj poskrbi za to, da se vključijo tudi učenci, ki jih sicer manj izbirajo.

Spremembe Pravil šolskega reda OŠ Nove Fužine, sprejete in potrjene na korespondenčni seji sveta šole, dne 4. 7. 2023.